

Xarxa de Televisions Locals

EL MANUAL DELS INFORMATIUS I LES NOTÍCIES

Què és la XTVL?	3
La Xarxa Audiovisual Local	4
La informació de proximitat	4
EL TREBALL EN XARXA	5
LA FEINA A LA SEU DE LA XTVL	7
<i>Els informatius de la XTVL</i>	7
<i>Els consells de redacció</i>	7
<i>El dia a dia</i>	9
La preparació del rodatge	9
El material	10
El so	12
Il·luminació, bateries i cintes	12
Abans del REC	13
El codi de temps	13
El balanç de blancs	13
Barres	14
Durant el rodatge	14
Els plans	14
Els moviments de càmera	15
L'ús del trípode	16
La captura del so	17
Les declaracions	17
Conferències de premsa	19
Situacions tenses	20
L'edició de la notícia	21
El text	21
La imatge	23
Els editatges i la manipulació	24
Un cop emesa la notícia	25
L'ESTRUCTURA DELS INFORMATIUS DE LA XTVL	27
<i>Capçalera</i>	27
<i>Obertura</i>	27
Obertura indirecta	27
Obertura directa	28
Titulars	28
<i>Blocs de continguts i tancament</i>	28
LA PRESENTACIÓ DE LES NOTÍCIES	30
<i>La peça</i>	30
<i>Els totals</i>	32
<i>Les entradetes</i>	32
<i>Les cues</i>	32
ALGUNES CONSIDERACIONS SOBRE LA REDACCIÓ	34
<i>Per vetllar per la línia editorial</i>	34
<i>Per acostar la redacció a l'oralitat</i>	34
<i>Per fer textos més precisos i més concisos</i>	36
<i>Per afavorir l'intercanvi de notícies</i>	36
Bibliografia i webs recomanats	38
Autors	39
Crèdits	39

El manual dels informatius de la Xarxa de Televisions Locals es proposa establir uns protocols de treball que facilitin la feina dels professionals involucrats en la producció d'una notícia, agilitin el procés d'elaboració d'un informatiu i unifiquin, en la mesura que sigui possible, criteris d'estil de les notícies produïdes per les televisions adherides. És un manual per als qui es dediquen a l'ofici de teleperiodista en qualsevol dels canals associats. I això amb el benentès que cada canal i cada redactor tenen el seu estil i la seva manera de treballar i que aquest estil i aquests procediments particulars s'han d'encabir còmodament en el marc general proposat.

La producció de notícies a la Xarxa de Televisions Locals és molt atomitzada i aquest llibre aspira a ser com un manual d'instruccions perquè els periodistes que hi estan vinculats sàpiguen quines característiques ha de tenir el seu treball per poder-lo reconèixer com a pertanyent a la Xarxa.

Què és l'XTVL?

La Xarxa de Televisions Locals agrupa televisions locals d'arreu de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià amb l'objectiu de:

- coordinar les televisions de proximitat de Catalunya
- gestionar els recursos disponibles
- produir i coproduir continguts
- fomentar la contribució de diferents fonts: institucions, televisions locals, agències, etc.
- distribuir continguts mitjançant els instruments tecnològics més adients
- comercialitzar els continguts emesos a través de l'XTVL
- proporcionar assessorament jurídic, financer i tècnic a les televisions que en formen part i a les productores del sector

La Xarxa de Televisions Locals no té naturalesa jurídica pròpia. És una marca creada per dos socis, que tenen, cadascun, la seva naturalesa jurídica. Aquests dos socis són la Xarxa Audiovisual Local (XAL) i Televisions Locals de Catalunya.

La Xarxa Audiovisual Local

La Xarxa Audiovisual Local (XAL) és una entitat pública empresarial local creada per la Diputació de Barcelona.

Les competències i finalitats de la XAL són el foment i la promoció de la comunicació local mitjançant el desenvolupament, la gestió, la prestació i l'explotació, sota qualsevol forma, de tota mena de serveis, béns i mitjans audiovisuals.

La Xarxa de Televisions Locals disposa d'un centre de coordinació, que n'és la seu oficial. En aquest centre es reben les aportacions de les televisions que en són membres, s'emeten els serveis de la Xarxa i es produeixen i coordinen les seves activitats. Des de l'abril de 2006 aquest centre és al Pavelló Ponent del Recinte de la Maternitat, a la Travessera de les Corts, 131-159, de Barcelona.

La informació de proximitat

Les televisions que formen l'XTVL són televisions amb una clara vocació de proximitat.

El ciutadà té dret a la informació de proximitat en tot tipus de format. La televisió local és un mitjà que ha de desenvolupar el rol de valedor de les premisses que conformen un mitjà de suport públic. I el dret a la informació n'és la principal.

El ciutadà també té dret a rebre informació global des d'un prisma local. No hi ha cap motiu pel qual els ciutadans hagin d'utilitzar mitjans d'essència global (estatal o internacional) per rebre la informació que no sigui estrictament local.

El treball en xarxa

L'XTVL coordina un gran nombre de televisions locals perquè puguin concentrar els seus recursos en la creació de continguts propis sense haver de renunciar a informacions supralocals que completin la seva oferta. D'aquesta manera, per un principi de complementarietat, les televisions adherides poden oferir als seus espectadors una visió transversal de la realitat i l'XTVL pot difondre en els seus informatius continguts propis d'aquestes televisions.

L'XTVL disposa d'un servei d'agència de notícies, XN (Xarxa de Notícies) i XS (Xarxa d'Esports), que es nodreix de les informacions que li proporcionen tots els canals adherits i de les que elabora pel seu compte. Les informacions arriben a la seu central de l'XTVL pel sistema de contribució més adequat, ja sigui mitjançant xarxes IP, per enllaç o amb motoristes.

Però la XTLV també elabora informatius propis en què la informació local comuna es complementa amb informació més global centrada en l'actualitat espanyola i internacional. Aquests informatius, AL DIA i ESPORTS EN XARXA, els pot emetre simultàniament qualsevol canal associat.

Generalment, i per raó de la durada que solen fer les notícies, per ajustar-les al moment de l'emissió o per evitar continguts massa localistes, a la seu de l'XTVL refan les notícies servides per les televisions locals si s'han d'emetre en algun d'aquests informatius.

La relació transitiva que s'estableix entre l'XTVL i les televisions que en formen part no se circumscriu a les emissions, sinó que abraça totes les fases de producció d'una notícia en un intercanvi molt fructífer. Per exemple, igual com les televisions associades aporten el material obtingut en els seus rodatges als informatius emesos per la seu central, l'XTVL, en la mesura de les seves possibilitats, fa rodatges a demanda de les televisions col·laboradores. O bé, les televisions associades poden fer servir les instal·lacions de l'XTVL per editar i enviar notícies a la seva seu.

A la seu de l'XTVL és molt important la figura de la coordinadora de les televisions associades. La seva tasca consisteix a vetllar per l'intercanvi de notícies i continguts dels diversos canals.

Les televisions associades, a més d'emetre sencers i en directe els informatius AL DIA, poden utilitzar per als seus informatius locals peces i imatges esparses que l'XTVL els proporciona a través del servei de notícies, XN i XS.

La coordinadora els informa del material de què poden disposar mitjançant una graella de la intranet a la qual tots els canals poden accedir. És en aquesta mateixa graella on el teleperiodista, després, traspasa l'off i les indicacions de realització oportunes de la notícia que ha anat a cobrir.

De la seva banda, les televisions es posen d'acord telefònicament o a través de videoconferència amb la coordinadora per enviar a l'XTVL material seu que pot interessar als altres associats o per utilitzar-lo en l'informatiu AL DIA o en l'ESPORTS EN XARXA.

La feina a la seu de l'XTVL

Les notícies que elaboren els teleperiodistes que treballen al centre de coordinació de la xarxa la XTVL són per emetre en els informatius propis i/o per difondre a través del servei de notícies, XN, i/o per furnir la secció de "Vídeos del dia" del diari digital laMalla.net. La descripció de la seva feina pot servir de referent, quant a mètode i formats, als periodistes de les televisions associades i així treballar amb congruència amb el model que segueix el centre de coordinació. Això no treu que cada canal associat treballi d'acord amb les seves peculiaritats. Per exemple, el redactors de Canal Terrassa s'emporten també al rodatge una càmera de fotos per al diari digital i les seves rutines de producció d'informació es diferencien de les que utilitza un teleperiodista que treballa al centre de coordinació.

Els informatius de l'XTVL

L'XTVL emet actualment dues edicions de l'informatiu AL DIA. L'una, al migdia, de dilluns a divendres, dura quinze minuts; l'altra, la del vespre, s'emet tots els dies de la setmana, dura vint-i-cinc minuts i és un format de noticiari amb presentador. ESPORTS EN XARXA s'emet cada vespre, de dilluns a diumenge, i té una durada de vint-i-cinc minuts.

Els consells de redacció

Les funcions del consell de redacció són:

- Recollir, incloure i debatre tota la informació susceptible de ser presentada com a notícia en els informatius de l'XTVL o en el servei d'agència, XN i XS.
- Triar les informacions que seran presentades com a notícia.
- Jerarquitzar les notícies de l'informatiu AL DIA i l'ESPORTS EN XARXA, col·locar-les al guió i decidir-ne el titulars.
- Adjudicar a cada informació el format i la durada més adequats.

- Assignar l'elaboració i l'autoria de la notícia a un teleperiodista determinat.

Les fonts d'informació i d'imatges són les aportacions que puguin fer els periodistes de la redacció, el material que envien les televisions associades, els comunicats enviats per gabinets de premsa, les informacions que recullen altres mitjans de comunicació, les previsions de lliurament d'imatges per agències, les informacions d'altres agències de informació i el material que proporcionen canals institucionals.

Les anomenades fons institucionals (els gabinets de premsa i de comunicació de les organitzacions, empreses, administració...) ofereixen informació útil als teleperiodistes però també és una informació interessada ja que es vincula a la seva pròpia estratègia comunicativa. El teleperiodista ha de contrastar la informació rebuda per part d'aquestes fonts. També es necessari recordar que el teleperiodista ha de verificar i contrastar les informacions rebudes en situacions informatives susceptibles de confrontació, polèmica o conflicte.

Si una de les mesures per avaluar la qualitat d'un informatiu de televisió és el percentatge de notícies pròpies que la redacció és capaç de generar, val a dir que el sistema de treball de l'XTVL presenta grans avantatges respecte a les possibilitats d'altres mitjans. Justament la proximitat dels canals locals al seu públic afavoreix l'obtenció d'exclusives i primícies que poden tenir una difusió de més abast quan entren a formar part del servei de notícies de l'XTVL. Quan un mitjà obté una exclusiva o una primícia destaca de manera diferent sobre la competència i això ho fa valer davant la seva audiència amb un tractament diferenciat i l'explicitació que les imatges i/o la informació són exclusives de l'emissora.

Formen part del consell de redacció:

- El cap d'informatius.
- La cap de redacció
- L'editora de l'informatiu AL DIA.
- La coordinadora de les televisions que conformen l'XTVL.
- La presentadora.
- El coordinador d'esports

- La coordinadora de producció
- El coordinador de la Malla.net.

El cap d'informatius assisteix al consell de redacció de l'informatiu del migdia, que és el que marca la línia editorial, i opcionalment al del vespre. En el consell de redacció que prepara l'informatiu del vespre coincideixen les caps de redacció, les editores, les coordinadores de les televisions i les productores dels informatius del migdia i del vespre, que, d'aquesta manera, fan el traspàs de tasques. L'ESPORTS EN XARXA fa el seu consell de redacció al migdia.

El dia a dia

Els teleperiodistes de l'XTVL comencen la jornada consultant la intranet. La intranet és una eina estratègica de comunicació interna de l'XTVL i permet als periodistes fer-se una idea de quines informacions ha produït cada televisió associada o quines notícies es proposa cobrir al llarg del dia i els horaris d'intercanvi d'aquestes informacions. La intranet també permet saber quines són les aportacions de cada televisió i calcular en quina proporció tenen presència en la totalitat de les informacions emeses pels informatius de la xarxa. En aquest sentit la intranet actua com a eina impulsora de la pluralitat i trenca la tendència al centralisme que es pot observar en altres operadors televisius del país. La intranet també ofereix informació sobre programes produïts per les televisions de la xarxa i informacions pròpies de cada televisió que poden ser d'interès comú.

.- La preparació del rodatge

La feina d'un teleperiodista a l'XTVL comença quan li assignen la informació que ha d'anar a cobrir i es documenta per preparar bé el rodatge. Aquest treball previ, que es fa abans de sortir de la redacció, és important no sols per planificar el rodatge i fer una previsió de les imatges, declaracions i sons ambient que després, a l'hora d'editar, convindran més a cada notícia, sinó també per fer suposicions sobre el coneixement que els telespectadors tenen del tema i que serveixen de guia per a l'enfocament i el tractament de la notícia.

A vegades el treball del teleperiodista es pot planificar amb imatges i seqüències previstes i entrevistes lligades a priori, però altres vegades el rodatge pot ser totalment improvisat. En aquest cas els mateixos esdeveniments imposen que és el que s'ha de filmar i cal adaptar-s'hi triant en aquell mateix moment quines imatges s'enregistraran i quines declaracions són més interessants. L'expertesa del periodista substitueix en aquests casos el treball previ que se sol fer en altres notícies.

El teleperiodista també preveu si necessitarà imatges d'arxiu per tenir-les de recurs per farcir la peça quan torni. Si no té temps de preparar-les perquè ha de marxar corrents cap al rodatge, parla amb l'editor perquè designi algú altre que les prepari.

El servei de producció de l'XTVL facilita al teleperiodista els permisos i l'acreditació que pugui necessitar per dur a terme la seva feina fora de la redacció.

.- El material

El teleperiodista que surt a rodar imatges ha de portar:

- Bossa de transport
- Càmera
- Torxa petita d'il·luminació
- Auriculars
- Auriculars de botó
- Peu de micròfon de sobretaula
- Micròfon de mà
- Cub identificatiu de l'XTVL
- Escuma paravent per al micròfon de mà
- Micròfon de corbata
- Estoig per al micròfon de corbata
- Pinça tipus agulla per al micròfon de corbata
- Paravent per al micròfon de corbata
- Bossa d'adaptadors de so
- Funda per a la pluja
- Cable llarg de so (10 metres)

- Cable curt de so (3 metres)
- Trípod
- Funda de trípod
- Monopeu

Si bé és convenient dur tot aquest material perquè els imprevistos no impedeixin fer un bon rodatge, també és veritat que, segons les característiques d'allò que es va a filmar, el teleperiodista pot prescindir del que li sembla que no haurà de menester, com ara algun cable o la funda per a la pluja, ja que també s'ha de tenir en compte que com més material s'endugui menys mobilitat tindrà, i la capacitat de desplaçament és molt important per a un teleperiodista en determinades condicions de feina.

El material, l'han preparat amb antelació els equips de manteniment.

El teleperiodista també ha de pensar en l'equipament i preveure l'entorn del rodatge. No és el mateix haver d'enregistrar imatges en un edifici en construcció que al Palau de la Generalitat o fer-ho un dia de pluja i fred que un dia d'estiu.

El teleperiodista ha de portar sempre una llibreta i un bolígraf per prendre notes, per tenir identificats i localitzats amb el codi de temps els talls de veu i les imatges més adequades, per anar preparant l'estructura i la redacció de la notícia, amb l'objectiu d'accelerar així el procés d'editatge. També ha de dur un telèfon mòbil per estar localitzable.

Abans de marxar de la redacció, el teleperiodista deixa constància en el llibre de control d'equips de la data i l'hora de sortida, el número de l'equip que se'n du, la cobertura informativa, i el número del telèfon mòbil, a més d'altres observacions d'interès relatives al rodatge.

El mitjà per desplaçar-se al lloc del rodatge va en funció de les necessitats i d'acord amb l'editor de l'informatiu o el cap de redacció.

Després del rodatge, quan torna a la redacció, el teleperiodista deixa tot el material al mateix lloc on l'ha recollit i notifica als equips de manteniment els desperfectes o les avaries que hi hagi pogut trobar.

.- El so

El micròfon de mà és el micròfon més apropiat per al periodisme de carrer per la qualitat i la funcionalitat. Els micròfons de corbata demanen un ambient silenciós i no són indicats si l'entrevista es fa un entorn sorollós perquè capten massa el so dels voltants o de vegades també perquè no hi ha temps per poder-los col·locar de manera adequada a l'entrevistat. Si el micròfon de corbata està mal col·locat i, per exemple, frega la roba de l'entrevistat, obtindrem resultats poc desitjats i constantment caldrà verificar el so amb els auriculars.

Els micròfons que incorporen les càmeres són adequats per captar el so ambient, i és el so que s'utilitza en segon pla en l'edició, com a coixí de l'off. Si es vol enregistrar un so ambient amb la intenció de utilitzar-lo en un primer pla, llavors es fa servir, sempre que es pugui, el micròfon de mà, perquè s'obté un so de més qualitat.

El teleperiodista, si va sol, no pot utilitzar els micròfons de perxa, molt útils quan es donen situacions en què molts mitjans pretenen obtenir les declaracions d'un personatge. Per això, si es preveu un rodatge complex quant a la captura del so, l'equip ENG consta de dues persones.

.- Il·luminació, bateries i cintes

El focus portàtil o les torxes que utilitzen els equips de l'XTVL van fixats sobre la càmera i ofereixen un punt de llum únic que pot il·luminar una escena propera. Aquest focus, a més d'il·luminar espais reduïts, ajuda a vèncer els contrallums i evitar les antiestètiques ombres que es formen als ulls, sota el nas i a la barbata de l'entrevistat.

Si el que es va a rodar és una conferència de premsa, el teleperiodista portarà adaptadors d'àudio si la sala on es fa està equipada amb una taula des d'on es distribueix so per a tots els mitjans.

El teleperiodista que surt a rodar també agafa, pel cap baix, dues bateries per a la càmera, per assegurar-se que sempre tindrà bateries carregades. I, com a mínim, dues cintes de vídeo. Les cintes de vídeo són eines de treball pròpies de cada teleperiodista i és ell qui s'ocupa de guardar-les i sol·licitar-ne de noves passat un temps.

El teleperiodista etiqueta sempre el màster un cop acabat el rodatge per saber què conté. Aquesta etiqueta s'ha de conservar fins que no reutilitzi la cinta en un altre rodatge.

.- Abans del REC

.- El codi de temps

Al llarg del rodatge, el teleperiodista sempre té present d'associar les imatges que filma al codi de temps continuat que genera la mateixa càmera. Generar un codi de temps continuat evita problemes de lectura per part dels vídeos reproductors i de captura per part de l'ordinador de l'iNews. El codi de temps és imprescindible per tenir localitzats els plans, les imatges, les declaracions i el so ambient que calen per editar la informació.

A vegades es pot emprar el codi de temps associat a l'hora real en què té lloc el rodatge, ja que les càmeres ho permeten. Aquesta pot ser una bona opció per a una conferència de premsa en la qual el teleperiodista fa el minutat de la cinta amb el seu propi rellotge o per sincronitzar l'enregistrament de dues càmeres que tenen un mateix objectiu periodístic, com ara un partit de futbol on un teleperiodista fa les imatges des del pla màster situat a la tribuna i un altre fa el seguiment del joc des de la gespa.

.- El balanç de blancs

El teleperiodista pot ajustar la càmera a la temperatura de color adequada: això és el que s'anomena fer balanç de blanc o fer blanc. Per fer-ho el teleperiodista ha de trobar un blanc de referència en l'entorn lumínic en el qual ha d'enregistrar aquestes imatges.

Sempre convé tenir a mà un foli o una cartolina blanca per fer-ho. Tot i que també hi ha la possibilitat de treballar amb un sistema automàtic: la càmera reconeix la llum i s'hi ajusta.

És important fer blancs cada vegada que hi hagi un entorn lumínic diferent, és a dir que si el teleperiodista comença un rodatge a l'exterior i després entra en un interior cal tornar a fer balanç de blanc. Fins i tot, a l'exterior, si es produeix, per motius meteorològics o d'horari, un canvi de llum és necessari tornar a fer un balanç de blanc.

Les càmeres tenen una memòria en la qual es poden registrar a priori els blancs que pot necessitar el teleperiodista si ha de treballar en diverses localitzacions.

.- Barres

Algunes televisions disposen d'uns estàndards operacionals pel que fa l'enregistrament de barres de colors d'una durada determinada i prèvia a l'enregistrament de les imatges. Als teleperiodistes de l'XTVL no els cal aquest recurs perquè són ells mateixos els qui administren les seves cintes, els seus rodatges i els seus editatges i perquè aquest minut de barres forma part d'unes rutines de producció que ja han quedat antiquades. No obstant això, la majoria de teleperiodistes acostumen a enregistrar les barres durant uns 20" o 30" per garantir la lectura correcta de la cinta enregistrada per part dels vídeos reproductors i l'ordinador.

.- Durant el rodatge

.- Els plans

És millor enregistrar plans llargs. Si un pla només dura dos o tres segons ja no es pot allargar en el moment de l'editatge.

El teleperiodista de l'XTVL mira no de filmar moltes imatges de l'esdeveniment que ha anat a cobrir sinó de buscar allò que és essencial. Enregistrar moltes imatges pot entorpir el posterior procés de selecció en l'editatge. En alguns casos excepcionals el

teleperiodista pot registrar un esdeveniment com si, pla a pla, ja fes l'editatge de la notícia per facilitar al màxim la celeritat en l'edició.

Hi ha situacions en què inevitablement els teleperiodistes enregistren imatges durant molta estona, com per exemple en la desactivació d'un cotxe bomba o quan fem el seguiment d'un partit de futbol. Aleshores cal tenir molt ben localitzats amb el codi de temps els moments més rellevants del rodatge.

Si filmen persones o objectes en moviment preveuen fer preses on aquests surtin de quadre, a dreta o a esquerra, o que els personatges o objectes desapareguin darrere dels elements inclosos en la imatge, com ara una cantonada, una porta, un prestatge...; això facilita l'edició dels plans del subjecte.

Per passar d'un pla general a un pla més curt se segueix la lògica pròpia de la narració audiovisual sobretot en l'editatge. Primer cal situar el pla que desperta l'interès i després el que resol les expectatives.

Si en un pla general veiem un equilibrista que sembla que té problemes, el pla curt ens mostrarà una mosca al voltant del nas que li fa la guitza. Si en un pla curt filmem el rètol d'una botiga, el pla general ha de revelar on està situada aquesta botiga.

Per a les imatges que interessin per ressaltar la grandària o la petitesa d'un objecte cal tenir elements coneguts de referència. Per exemple, per mostrar la talla d'un arbre o bé la seva soca imponent podem filmar-lo amb una persona al costat. Per mostrar la dimensió d'una nova espècie de granota nana que s'ha descobert al Pirineu podem comparar-la amb una moneda d'euro.

.- Els moviments de càmera

Per als informatius és preferible no abusar dels moviments de càmera. Una panoràmica o un zoom han d'estar plenament justificats i han de ser més aviat curts perquè han de formar part de notícies, que, en general també són curtes. És per això que els teleperiodistes dels informatius fan les panoràmiques interiors des dels angles i així un moviment de 90 graus permet mostrar tota l'àrea. Si es fa la panoràmica des de

qualsevol paret, llavors cal fer un moviment de 180 graus que sempre serà més llarg i més difícil d'encabir en l'editatge.

En el cas dels zooms, és preferible apropar-nos al personatge o a l'objecte amb un *tràveling* o bé passar d'un pla més general a un pla més curt.

Els teleperiodistes no comencen ni acaben mai una panoràmica o un zoom precipitadament: mantenen uns quants segons fixos els plans inicial i final. D'aquesta manera s'obtenen 3 plans diferents: l'inicial i el final estàtic i el moviment.

.- L'ús del tríode

A l'XTVL no hi ha unes indicacions clares sobre l'ús del tríode o l'ús de la càmera a la mà.. Hi ha defensors de totes dues tècniques, perquè, més enllà dels avantatges i inconvenients que ofereix cadascuna, també cal tenir en compte la perícia i l'habilitat de qui porta la càmera. Hi ha teleperiodistes que s'estimen més fer servir el tríode sempre que poden. En canvi, n'hi ha que són del parer que la càmera a la mà és una tècnica molt adequada per introduir el telespectador en el si de l'acció o de l'esdeveniment que filmen.

El tríode aporta estabilitat a la imatge i és especialment útil per a la filmació d'imatges estàtiques o amb poc moviment intern: conferències de premsa, carrers, edificis, façanes o obres d'art. En aquests casos, si no es fa servir, la imatge tremola i fa sensació de molt poca qualitat. Aquesta sensació s'accentua si utilitzem un teleobjectiu.

Però una acció en la qual hi ha molt de moviment i diversos focus d'atenció informativa s'ha d'enregistrar amb la càmera a l'espatlla. No es pot cobrir una manifestació amb tríode, no podem anar muntant-lo i desmuntant-lo contínuament. El pla perd estabilitat però guanya en credibilitat informativa i veracitat.

Ara bé, malgrat rodar amb la càmera a l'espatlla, sempre cal procurar donar la màxima estabilitat al pla. A vegades es poden fer servir tríodes naturals com ara una tanca, una barana, un cotxe aparcats...

.- La captura del so

Ara que amb l'aparició de les lleugeres càmeres de vídeo el so sembla haver quedat relegat en un injust segon terme, és important ser curós en l'enregistrament del so en els rodatges televisius. Un so deficient, de baixa qualitat o mal enregistrat, pot malmetre una notícia. És per això que en els equips tècnics del teleperiodista hi un aparell adaptador que ajuda a guanyar qualitat de so.

En aquest sentit el teleperiodista, igual com fa amb les imatges, ha de preveure quins sons pot capturar que aportin interès informatiu a la notícia i li confereixin més audibilitat. Per exemple, la captura expressa del so d'un campanar, o dels cops de martell del darrer ferrer del Pirineu, o del bram d'un animal... Després, en l'editatge, aquest so no cal que es correspongui sincrònicament amb les imatges amb les quals ha estat enregistrat.

El so ofereix alternatives interessants en l'editatge. Amb un so peculiar es pot encapçalar una peça i despertar l'interès del telespectador potser més bé que amb un encapçalament basat en un off informatiu. D'una altra banda el so emfasitzat en primer pla pot ajudar a l'audibilitat de les peces i fer-les més fàcils d'escoltar i d'entendre.

En les declaracions i entrevistes cal tenir en compte contingències que poden embrutar l'àudio de la notícia, com ara aires condicionats, fils musicals, telèfons mòbils i altres aparells electrònics que potser l'oïda humana no copsa, però que contaminen el so que enregistrem. El teleperiodista comprova, sempre que pot, la qualitat del so que ha d'enregistrar amb l'ús dels auriculars.

.- Les declaracions

Habitualment les declaracions que vol obtenir el teleperiodista consisteixen senzillament a posar el micròfon de mà davant del personatge allà on sigui i fer les preguntes necessàries que ens portin a obtenir la declaració apropiada per elaborar la peça. El teleperiodista té, en aquest sentit, la capacitat per reconèixer quan té el tall de veu. Els talls de veu han de complir tres criteris essencials. En primer lloc han de tenir un contingut informatiu que encaixi en l'estructura de la informació o bé perquè

complementa la informació del teleperiodista o bé perquè en dona les explicacions argumentals que corresponen al punt de vista de la persona entrevistada. En segon lloc, la durada d'un tall de veu no ha de ser superior als 15" o 20" i, en tot cas, oscil·la en funció de l'estructura de la peça i el nombre de persones entrevistades. En tercer lloc, cal que el tall de veu acabi amb una inflexió descendent del to de veu, ja que després en l'editatge queda molt antiestètic tallar una declaració quan l'entonació està en fase ascendent.

Quan el teleperiodista aborda una entrevista més llarga, compromesa i d'un caràcter més privat, el personatge entrevistat estarà més còmode si se situa en una sala o lloc tancat o en un espai on no se senti observat.

L'escenari on apareix l'entrevistat pot dir molt del personatge o del tema. Sovintegen en els informatius els escenaris clàssics de despatxos. El teleperiodista mira sempre que pot de contextualitzar l'entrevistat en un entorn que mantingui el discurs visual sobre la temàtica de la notícia.

A l'hora d'enregistrar declaracions, el teleperiodista té en compte que després, en emissió, a la part inferior de la pantalla hi apareix un rètol identificatiu.

En els informatius, el personatge entrevistat ha de mirar l'entrevistador i no la càmera. Si l'entrevistat mira directament a càmera sembla que vulgui adreçar-se directament als telespectadors, com per fer-los un discurs. Els dirigents polítics acostumen a utilitzar la mirada directa a càmera com a mecanisme de complicitat amb el ciutadà o l'elector.

En el pla de la declaració, l'aire es deixa seguint la mirada de la persona entrevistada.

Quan es preveu posar més d'una entrevista dins d'una peça informativa es convenient alternar la situació del personatge respecte a la càmera. Si un mira a l'esquerra, l'altre pot mirar a la dreta o en un angle una mica diferent.

En les declaracions, la càmera es col·loca, sempre que sigui possible, al nivell de l'ull de l'entrevistat o de la persona que fa la declaració. Si la imatge es pren des de més

amunt (pla picat) o des de més avall (a nivell del tors o la cintura), es presenten perspectives de la realitat distorsionades respecte a la normalitat visual i amb un grau de subjectivitat molt elevat, que pot tendir a magnificar o empètir la persona entrevistada.

Si la situació ho permet, també es pot mirar d'aconseguir declaracions de caràcter informal. S'entén per declaracions informals aquelles en les quals el personatge no parla expressament a càmera; per exemple la declaració d'un taxista mentre condueix, o l'explicació d'un granger mentre muny una vaca. També es pot captar el diàleg entre un dependent i un client o entre un metge i el pacient. Aquestes declaracions aporten una informació contextual que, de vegades, pot ser fins i tot més important que la informació textual. En tots els casos, com menys es noti la presència del periodista en aquestes converses, més creïbles quedaran les declaracions.

.- Conferències de premsa

En les conferències de premsa i els actes institucionals, el teleperiodista filma al començament de la cinta plans de recurs. Aquests plans de recurs mostren l'entrada del protagonista de la notícia a la sala, les salutacions amb altres persones, el públic assistent, etc. Cal garantir que hi hagi un bon nombre de plans de recurs. Si aquests plans no es poden enregistrar al començament de la cinta, el teleperiodista els filma després tot procurant tenir-los ben localitzats amb el codi de temps. Si l'horari ho permet el teleperiodista es queda al lloc dels actes fins que no n'hagin marxat els protagonistes. És possible que a darrera hora es produeixi una declaració insospitada que tingui una vàlua informativa superior a les que ja ha enregistat abans.

Sempre que pot, el teleperiodista mira d'entrevistar el personatge de la notícia tot sol i llavors ha d'evitar que els micròfons o les càmeres d'altres cadenes contaminin el pla. Així obté una entrevista exclusiva per a l'XTVL.

Val la pena que el teleperiodista enregistri abans de l'entrevista el nom de la persona que farà la declaració i el càrrec o el motiu pel qual l'entrevista. Això pot evitar, a ell i als seus companys de redacció i arxiu, possibles malentesos a l'hora d'identificar la persona entrevistada.

.- Situacions tenses

Si el teleperiodista ha de cobrir una situació conflictiva li convé obtenir primer imatges des de lluny i després anar-se acostant cap als protagonistes de la notícia i mirar d'entrevistar-los. Si la situació es complica i ja no pot filmar més, ja tindrà material enregistrat per donar la informació.

En el cas de les tragèdies personals, els teleperiodistes de l'XTVL observen estrictament les recomanacions del CAC i adopten una actitud de màxim respecte als afectats i a les seves famílies i no registren ni emeten imatges que no aportin informacions imprescindibles o que puguin ferir els sentiments i la privacitat de les persones implicades. En el cas d'una tragèdia personal, com la mort d'un alpinista o d'un automobilista, el teleperiodista ha de verificar que la família de les víctimes conegui la informació de les morts abans no la difongui la Xarxa.

En la cobertura informativa d'un accident, si el teleperiodista es troba en la situació d'ajudar o bé de cobrir l'accident com a notícia, ha d'optar per socórrer l'accidentat i deixar de fer la seva feina.

El teleperiodista ha de tractar amb la màxima cura les víctimes d'un fet violent (accident, atemptat, agressió, assassinat, catàstrofe, execució...), no forçarà la declaració dels afectats si estan en estat de xoc i respectarà la voluntat de silenci de víctimes i familiars.

Pel que fa a les imatges d'accidentats, ferits o cadàvers, no es mostraran imatges feridores i s'evitaran plans curts que no siguin respectuosos amb les víctimes o els seus familiars. Amb un pla general i allunyats ja n'hi ha prou per traslladar amb prou rigor la informació als telespectadors.

El teleperiodista també ha d'actuar amb cura quan tracta amb informacions que afecten menors i n'evita la identificació quan apareixen com a víctimes, testimonis o inculpats en causes criminals. També evita d'identificar contra la seva voluntat les persones pròximes a aquests menors. De vegades, cal distorsionar la imatge de les persones per preservar-ne la identitat. Hi ha maneres diferents de fer-ho, des d'un contrallum en la filmació fins a la modificació de la imatge a l'hora de l'editatge.

L'ús de la càmera oculta és una intromissió en la vida privada dels individus i una falta d'ètica professional. La utilització de la càmera oculta només es pot justificar si la informació que se n'obté genera un benefici social que supera amb escreix la intromissió en la vida privada dels individus.

.- L'edició de la notícia

Davant d'un vídeo i d'una pantalla d'edició, el teleperiodista visiona, selecciona i captura a l'ordinador les imatges i els talls de veu que creu més adequats per confeccionar la notícia que té assignada. Les notícies als informatius de l'XTVL duren entre 50" i 1 minut 10".

Habitualment els teleperiodistes de l'XTVL trien les declaracions i els sons ambient que emfasitzaran en primer pla. Després redacten l'off i el locuten amb el micròfon que incorpora l'ordinador. Amb l'off i les declaracions editen el que s'anomena l'estructura de la peça i finalment, sobre aquesta estructura, ajusten les imatges que mantenen un únic fil argumental amb l'off.

Però de vegades, atesa la capacitat expressiva del mitjà i si les imatges ho propicien, dona més bons resultats editar primer les imatges, les declaracions i el so, i després ajustar l'off a aquesta estructura audiovisual. Per exemple, si el teleperiodista ha anat a cobrir un incendi on han intervingut els bombers val la pena subordinar el text a les millors imatges i el millor so ambient enregistrat, fent pauses a l'off quan calgui per fer-lo ressaltar.

El teleperiodista edita la peça tot col·locant a la pista 1 de so l'off i les declaracions i a la pista 2, el so ambient. L'off entra dos segons després de l'inici de la peça. Convé acabar la peça amb una cua d'imatges, un cop acabada la locució, d'almenys 5 segons.

.- El text

Els teleperiodistes preparen la seva notícia a l'iNews d'Avid, a l'espai que tenen assignat al guió de l'informatiu corresponent. Hi redacten el text de l'off, hi transcriuen,

allà on ha d'anar, el contingut de la declaració que hi hagin d'inserir i indiquen la situació i el text dels rètols. Per a l'edició del vespre, també han d'indicar a quin segon entra el total.

Abans de començar a escriure, es fa una ràpida reflexió sobre allò que es vol dir i mostrar. El teleperiodista sap que la informació a la televisió ha de ser rigorosa però no exhaustiva i ha de saber fer èmfasi, amb el text i les imatges, en les idees principals que ha de contenir la seva informació. Ha de saber, per exemple, evitar llistes de xifres impossibles de retenir. O no pot pretendre explicar tota l'economia del país en un vídeo d'un minut i mig; s'haurà de limitar a parlar del PIB i la renda per càpita, posem per cas. Si el teleperiodista ha de redactar la informació sobre el gran premi de fórmula 1 i explicar que Raikkonen ha plegat per una avaria, s'ha de quedar amb aquesta idea; no pot explicar que el motor s'ha trencat per una avaria a la bomba de subministrament de l'oli a les bugies del motor, ja que l'excés de rigor li farà perdre temps per explicar les idees més importants de la notícia que són, a més de l'abandonament de Raikkonen, qui ha guanyat la cursa o la classificació del mundial.

La notícia de la televisió segueix les pautes de qualsevol narració. Ha de despertar l'interès, mantenir l'atenció i tancar les expectatives. El punt bàsic d'una informació és el de saber despertar l'interès. Hi ha diverses maneres d'aconseguir-ho i el talent i la perícia informativa del teleperiodista són, en aquest sentit, essencials. Quan la notícia s'estructura conjuntament amb l'entradeta d'un presentador la possibilitat de despertar l'interès del telespectador es duplica.

La manera més senzilla de despertar l'interès de l'espectador és començant la peça amb els aspectes més importants d'una notícia, que solen ser el què i el qui. Però també es pot fer començant-la amb una imatge que sorprengui per la qualitat, la bellesa o perquè mostra una visió inèdita de la informació; o amb un so ambient amb prou força expressiva que reclami l'atenció del telespectador.

Una altra manera de despertar l'interès és explicar la notícia a partir d'una història concreta i després passar a les dades generals de la informació. Per exemple si es fa una notícia sobre un brot de pesta porcina a la comarca d'Osona es pot començar la

peça mostrant els efectes de la pesta en un granja determinada i després explicar dades més generals.

En tot cas, sempre que obrim una expectativa, argumentalment hem de ser capaços de tancar-la.

Abans el teleperiodista no el locuti, l'off el supervisen l'editora de l'informatiu i la UDAL. La UDAL també assisteix el teleperiodista en la locució de l'off.

.- La imatge

El periodista de televisió com el de qualsevol altre mitjà és un professional amb capacitat per triar. Però de vegades no vol renunciar a un grapat de bones imatges que ha aconseguit en un rodatge i cau en la temptació de voler posar-les totes. En la tria d'imatges per a l'edició, igual com passa amb la informació, no es tracta tant de comprimir sinó de triar els plans que ajudin més eficaçment a transmetre la informació al telespectador. Sempre hi ha la possibilitat de guardar plans a l'arxiu i recuperar-los més endavant.

L'ortodòxia audiovisual considera poc adequat ajuntar dos moviments de càmera (zooms, tràvelings, panoràmiques i plans subjectius, picats o contrapicats, i també d'escombrades d'imatges desenfocades o mogudes). Però a vegades una combinació d'aquesta mena pot ser atractiva o d'una estètica innovadora. Si el teleperiodista disposa de temps per editar la peça pot permetre's ser agosarat i provar combinacions, que potser al principi no són del tot convincents i obliguen a tornar a l'ortodòxia però que proporcionen criteris per decidir, a la llarga, bons muntatges.

Per evitar efectes visuals desagradables per al telespectador, en l'editatge, el teleperiodista vetlla perquè, quant a llum, moviment, color, mida del pla o posició dels personatges dintre del pla hi hagi continuïtat en les imatges. Per exemple, en l'edició d'una notícia per a la qual hi ha plans amb claror de dia i plans de nit, que no guarden continuïtat quant a llum, cal posar un pla curt o un pla de detall que eviti un canvi sobtat. Un altre exemple: en l'edició d'una peça de futbol no és convenient posar un gol darrere l'altre; és millor passar per un pla curt dels jugadors. I encara un altre: si

cal posar dues declaracions seguides del mateix personatge en una peça convé parlar amb el realitzador de l'informatiu per evitar que hi hagi un canvi sobtat en la col·locació del personatge davant la càmera: dos trams d'una entrevista es poden unir amb un petit flaix que fa entendre al teleespectador que es tracta de dues respostes diferents.

No hi ha cap inconvenient a cavalcar imatges sobre les declaracions. Al contrari, es recomana fer-ho quan les declaracions són un pèl llargues o quan el teleperiodista té imatges molt rellevants sobre la informació coberta que no vol desaprofitar.

No s'hauria de començar ni acabar l'edició d'una peça amb una imatge en moviment, igual com tampoc és gaire adequat enllaçar dos plans en moviment.

Un cop tenen la notícia tancada, els teleperiodistes anoten la durada total de la peça i el peu –les dues o tres últimes paraules de la peça- al guió. Per als informatius amb presentador, els redactors també han d'escriure l'entradeta.

Si en lloc d'una peça amb total, el teleperiodista té assignades unes cues –imatges editades amb l'off en directe llegit per la presentadora-, en el guió ha d'assenyalar en quin moment han d'entrar les imatges.

A més, si la seva notícia també està inclosa a la graella del servei de notícies, l'hi han de traspassar, afegint-hi les observacions que creguin oportunes.

.- Els editatges i la manipulació

Quan el teleperiodista edita una peça sempre fa una recreació de la realitat des del seu punt de vista subjectiu. Parlar aquí d'objectivitat s'escapa de l'abast d'aquest manual, però en l'editatge el teleperiodista es pot permetre falsejaments de la realitat; això sí, sempre que remin a favor l'eficàcia comunicativa de la seva informació i mai si alteren la veracitat dels fets.

Un exemple de manipulació perversa seria, per exemple, aquest editatge d'una notícia sobre una manifestació. Suposem que el teleperiodista ha enregistrat les seqüències següents: 1) policies al carrer en l'escenari d'una manifestació, 2) manifestants cridant, 3) manifestants llançant objectes a la policia, 4) policia carregant. Segons l'ordre amb

què es faci l'editatge canviarà el contingut i el sentit de la informació. No és el mateix que la policia carregui després del llançament d'objectes que els manifestants llancin objectes després de la càrrega de la policia.

Però hi ha altres manipulacions que sí que les pot fer un teleperiodista per augmentar l'eficàcia del seu missatge; per exemple, manipulacions cronològiques, o falsejar el so ambient si el que s'ha capturat al lloc dels fets no té prou qualitat

.- Un cop emesa la notícia

L'XTVL no té per norma guardar els bruts o màsters dels seus rodatges. En canvi sí que arxiva imatges de les peces d'emissió. Per tant, després de l'emissió de la notícia, el teleperiodista s'encarrega d'elaborar compactats d'imatges per a l'arxiu de l'XTVL. La idea és guardar les imatges que tenen un destacat interès informatiu o imatges que puguin ser reutilitzades per il·lustrar, per exemple, conferències de premsa.

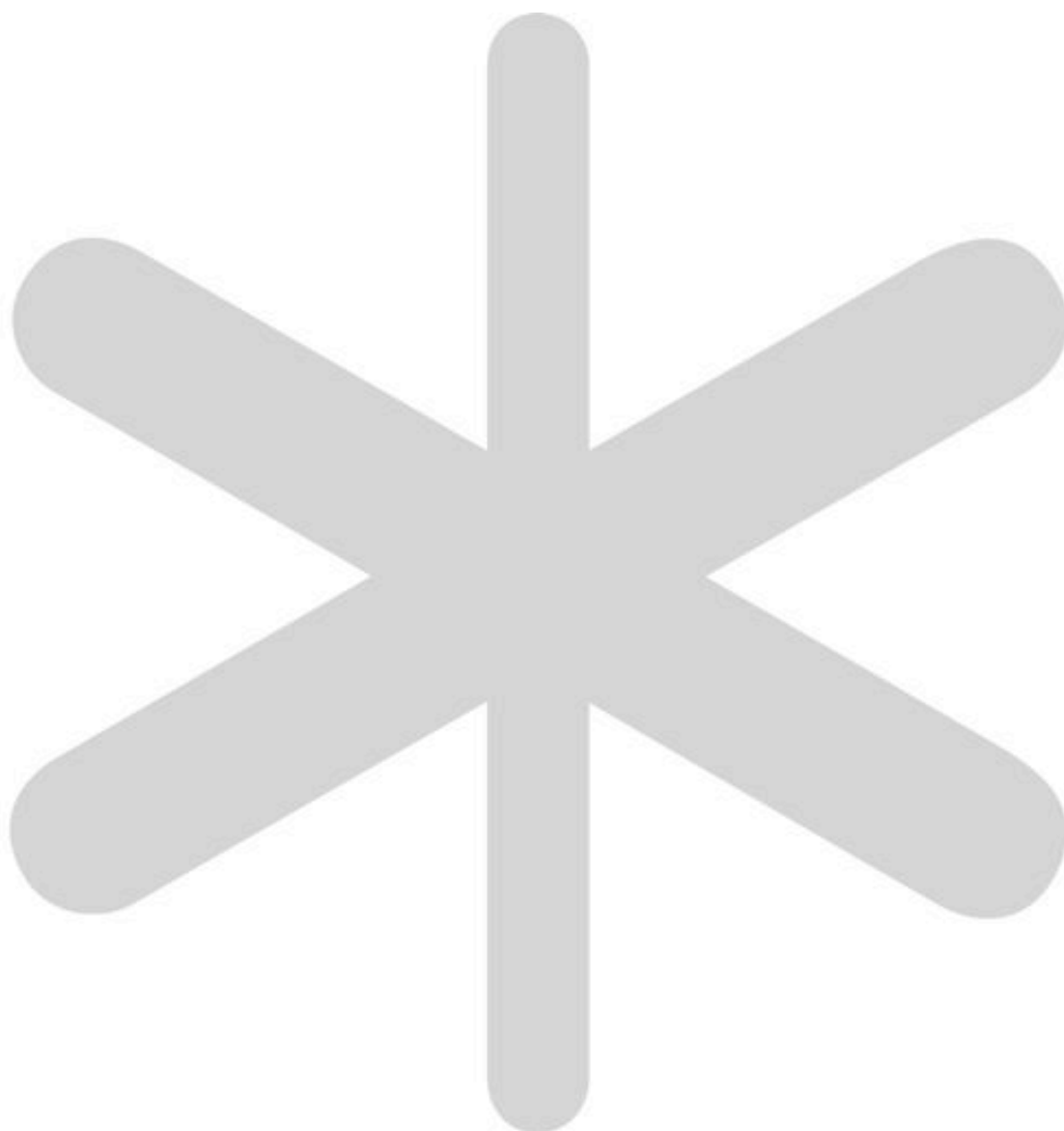
Els compactats per a l'arxiu, que duren entre un minut i vuit minuts, no inclouen les declaracions, tret que tinguin molt de valor informatiu.

El compactat s'identifica amb una fitxa en la qual es fa constar la font que ha subministrat les imatges, una descripció d'aquestes imatges, els personatges destacats que hi surten i el lloc on han estat filmades. El teleperiodista també ha d'omplir la fitxa corresponent de la base de dades d'arxiu.

El compactat s'ha de lliurar als tècnics de l'XTVL que són els encarregats de fer un recull de diversos compactats en una mateixa cinta i associar-los a un determinat codi de temps. Finalment, la cinta passa a documentació on fan un repàs qualitatiu de les imatges i de la informació rebuda que en permeti, quan calgui, una ràpida recuperació.

L'arxiu es fa d'acord amb un tesaurus propi de l'XTVL, format pels descriptors o paraules clau amb què es classifiquen les imatges i que ajuden a localitzar-les després.

Els redactors d'esports arxiven ells mateixos les imatges associant-les a les paraules clau de cada notícia. Envien les imatges a la memòria local de l'iNews, les exporten a un servei d'arxiu i les recuperen quan els interessa.

L'estructura dels informatius de l'XTVL

L'estructura bàsica d'un programa informatiu és la següent:

- 1) Capçalera
- 2) Obertura
- 3) Bloc de continguts
- 4) Tancament

Capçalera

Cada canal adherit a l'XTVL té les seves pròpies capçaleres o caretes per als informatius. La finalitat de les capçaleres és identificar l'informatiu, però alhora ajuden a fidelitzar l'audiència. És recomanable mantenir la mateixa capçalera durant un període de dos anys pel cap baix. Tots els components d'una capçalera (imatges, postproducció, música, grafisme...) s'han de triar en funció del to i de l'estil del servei informatiu.

Obertura

Hi ha diverses possibilitats a l'hora d'obrir un informatiu, però totes han d'aspirar a enganxar el teleespectador perquè no canviï de canal. No necessàriament l'informatiu ha de començar sempre de la mateixa manera. Les obertures es poden combinar d'acord amb les necessitats i el material informatiu de què disposem.

.- Obertura indirecta

Després de la careta, entra directament el presentador o la presentadora de l'informatiu per explicar el fet noticable més destacat i per donar pas als titulars. És el tipus d'obertura més freqüent en l'edició del migdia i del vespre de AL DIA.

.- Obertura directa

Després de la capçalera, l'informatiu comença directament, bé amb imatges i so ambient de l'esdeveniment informatiu que es destaca en l'actualitat de la jornada, bé amb els titulars. Al cap d'uns cinc o deu segons es fa la transició al presentador o presentadora per tall o amb una cortineta breu.

A vegades la fórmula no és fer directament la transició al presentador sinó que passats un segons la veu del presentador acompanya les imatges per després anar a trobar la imatge del presentador.

.- Titulars

És important que els titulars tinguin sempre la mateixa estructura formal.

En les dues edicions de l'informatiu AL DIA, l'estructura dels titulars és idèntica. Són quatre titulars d'uns 10" cadascun, que es locuten a dues veus. Se solen escriure en dues frases i amb els temps verbals en present. Inclouen un rètol que incideix en la idea bàsica de la notícia. L'ESPORTS EN XARXA té característiques similars.

Blocs de continguts i tancament

A l'edició del migdia de l'informatiu AL DIA les notícies estan agrupades en blocs, segons si són de Catalunya, d'Espanya o del món. Aquest informatiu, amb presentador, comença amb quatre titulars i acaba amb una peça de tancament amb música, que serveix per quadrar el temps. No hi ha ni notícies d'esports ni informació meteorològica, tret de quan hi ha fets esportius o meteorològics que transcendeixen el seu camp: la celebració d'una victòria esportiva o unes inundacions, per exemple.

L'edició del vespre de l'AL DIA inclou, a més de la informació de Catalunya, d'Espanya i del món, informació esportiva i meteorològica. Dels quatre titulars, l'últim és d'esports. En aquest informatiu les notícies solen estar agrupades per afinitat temàtica, més que no pas per l'àmbit geogràfic.

El pas d'un bloc a un altre es pot fer amb una ràfega llançada des del control d'emissió. Si hi ha una ràfega, no cal que el conductor del programa faci cap referència verbal al canvi de bloc; amb la ràfega sola, el teleespectador ja entén que canvia la temàtica de les notícies que vindran.

Però les transicions també poden ser verbals. El presentador sol fer servir expressions com ara “canviem de tema”, “canviem de qüestió”, “ara parlem d'economia”...

En els blocs de continguts, la durada de les notícies està condicionada per contingències diverses, entre les quals es destaquen criteris relatius a la psicologia de l'atenció per part del teleespectador. Com a criteri general, a partir dels 30" d'un mateix *input* sonor (declaracions d'un sol personatge, off d'un mateix periodista, locució del presentador...) l'atenció del teleespectador davalla. És per això que cal combinar les diverses fonts sonores. L'audibilitat ens permet fer arribar amb més eficàcia el nostre missatge als teleespectadors.

Aquestes consideracions també es poden aplicar a l'ESPORTS EN XARXA tot i l'especificitat de la informació que tracta.

A part d'aquesta indicació general, les notícies televisives es presenten en diferents formats.

La presentació de les notícies

La peça

És el format més utilitzat en els informatius de televisió. Es tracta d'una notícia que dura entre 40 segons i un minut i 10 segons. El teleperiodista explica la notícia amb l'off i les imatges. Pot incloure declaracions de persones que tenen a veure amb el que s'explica. Aquests totals no solen durar més de 20". La durada ideal de peça és de 50", temps suficient per explicar el tema principal amb el suport d'una declaració d'uns 20" i una sortida amb el segon tema de la notícia.

L'edició del migdia i dels vespres de l'informatiu AL DIA i l'ESPORTS EN XARXA, combinen aquestes peces amb notícies presentades en un format que s'anomena cues. I el diumenge, l'informatiu AL DIA del cap de setmana inclou una peça més llarga, d'uns 2', que té caràcter més de reportatge i que forma una secció fixa: "Punt de trobada".

Aquest format té moltes variacions i ha de ser el resultat de la correcta combinació d'imatges, off, declaracions i so ambient. Però també està condicionat, quant a durada i quant als diversos fragments visuals i sonors que el conformen, per les possibilitats de percepció i atenció del telespectador. Per això el teleperiodista té present que la varietat d'estímul ajuda a mantenir l'atenció; i que convé no fer frases gaire llargues.

***Peça:** Les inundacions han fet molt mal a Lleida, on cinc botigues han quedat destruïdes per culpa del temporal que assola tota la comarca del Segrià. (...)

Proposta de peça: Les inundacions han fet molt mal a Lleida. El temporal, que assola tota la comarca del Segrià, ha destruït cinc botigues de la capital. (...)

Per afavorir l'intercanvi entre les televisions de l'XTVL, la informació presentada en aquesta mena de format hauria de quedar tancada perquè la notícia la pugui emetre, si convé, sense cap comentari del presentador, qualsevol altre canal.

Entradeta: Aquest matí ha començat el judici contra l'acusat d'assassinar, ara fa un any, un taxista de Sabadell. El fiscal li demana dinou anys de presó”

***Peça:** L'acusat ha explicat que va anar a l'hospital de Santa Coloma de Gramenet per agafar un taxi, i que dos taxistes van discutir per portar-lo. Segons l'acusat, quan finalment, va agafar-ne un, el conductor el va fer baixar abans d'arribar a lloc. (...)

Proposta de peça: Davant del tribunal que el jutja, l'home acusat de matar un taxista de Sabadell ha explicat que...

Això implica no fer dependre gramaticalment el text de la peça del text de l'entrada.

Entradeta: Avui el Nàstic, el cuer, juga a Santander contra el Ràcing, i té l'obligació de guanyar si no vol perdre les opcions de mantenir-se a primera. Els tres punts també són vitals per a l'Espanyol, que aquesta tarda rep el Mallorca a Montjuïc.

***Peça:** Un Mallorca que ahir al vespre va arribar a Barcelona conscient que l'Espanyol serà un rival perillós. (...)

Proposta de peça: El Mallorca va arribar ahir al vespre a Barcelona, conscient que l'Espanyol serà un rival perillós.

Les declaracions les hem d'introduir de tal manera que sigui fàcil d'eliminar-les si interessa escurçar la peça o si es fa tard i cal muntar a corre-cuita perquè si no no surt a l'informatiu. Això vol dir que aquestes declaracions el que han de fer és expressar opinions i valoracions; la informació que puguin aportar serà secundària.

També per afavorir l'intercanvi de notícies i facilitar els reeditatges no es pot deixar el text penjat perquè l'acabi la declaració.

***Peça:** (...) Aquest metge recorda que cal aprendre a menjar bé i que cal fer esport perquè si no [Total d'un metge que explica què passa si menges malament i fas una vida sedentària]

Els totals més clàssics es poden combinar amb declaracions de caràcter més informal i amb fragments que emfasitzin el so ambient.

Els totals

Si bé no és habitual, una declaració, un total, pot ser per si sol una peça. Llavors, és recomanable que no duri més de 25". També és possible encadenar diversos totals en una sola peça, sense off. En tot cas, és bo tancar aquestes peces amb el final d'una declaració.

Les entradetes

El presentador de l'informatiu és l'encarregat de donar pas a les informacions. Ho fa davant de la càmera amb un text de presentació que no dura més de 20". La redacció de les entradetes les pacten el presentador de l'informatiu i el teleperiodista, ja que això evita l'efecte eco i les repeticions argumentals innecessàries.

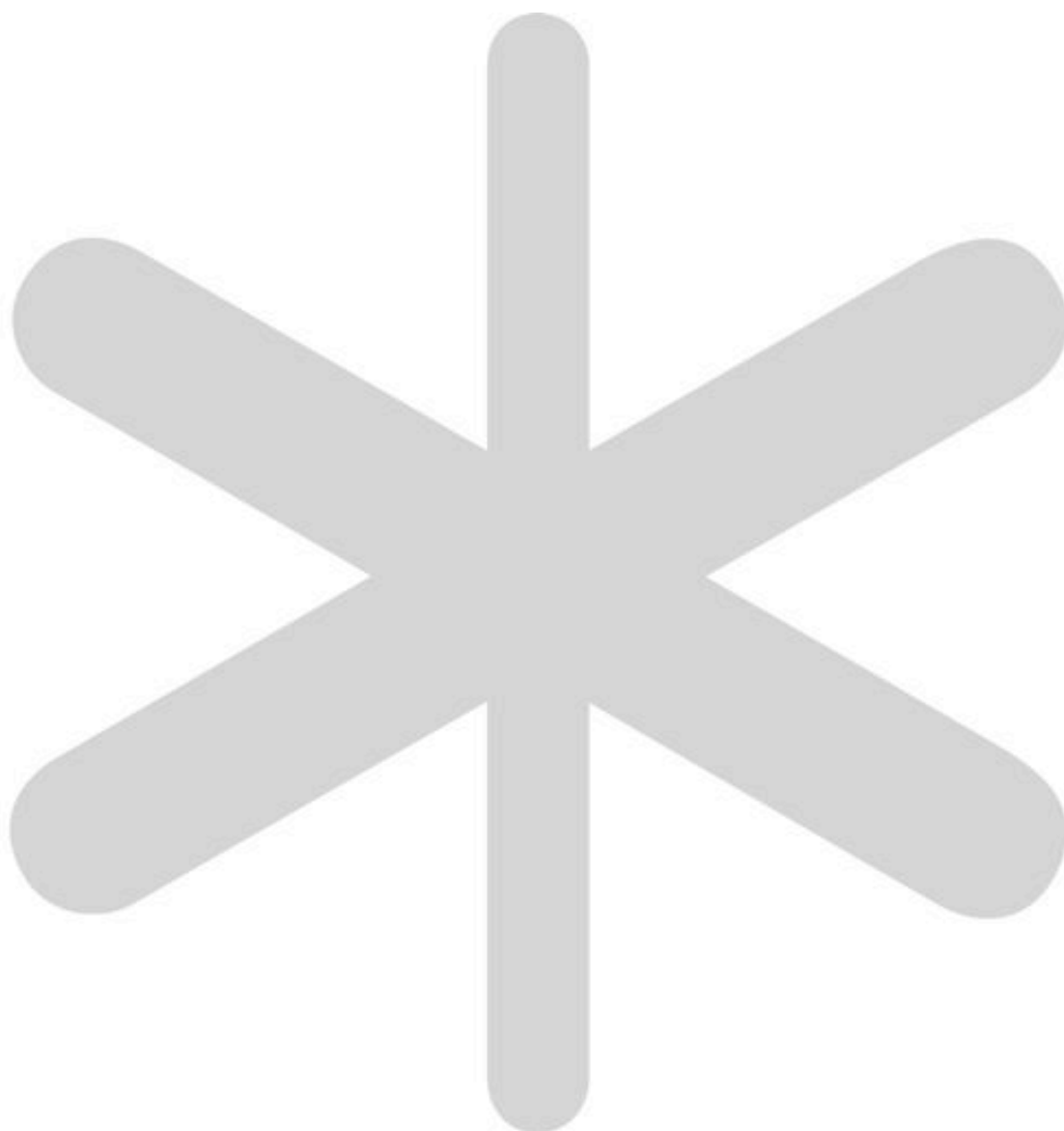
Moltes vegades en les entradetes, el presentador lliga la informació que anuncia amb d'altres que ja s'han emès altres dies, per reflectir la continuïtat dels fets noticiables.

Les cues

El que diu el presentador pot anar acompanyat amb imatges, que el tapen o que es projecten al seu darrere. No sol durar més de 30". Els teleperiodistes editen i redacten el text de les cues amb un criteri de màxima coherència discursiva entre les imatges i l'off. Els presentadors de l'informatiu AL DIA i l'ESPORTS EN XARXA miren d'assajar i ajustar al màxim aquesta unitat discursiva abans de l'emissió.

Tant pot ser que la informació comenci amb el presentador en pantalla i acabi amb les imatges del fet, com que primer apareguin imatges del fet i després surti el presentador. En aquest cas, es pot jugar més amb la descripció de les imatges i endarrerir l'enunciació de la notícia.

Facilita la unitat de discurs editar primer les imatges i després ajustar-hi el text informatiu, però també es pot fer a la inversa si la informació sobre el fet i amb la qual s'escriu el text és molt precisa o quan la celeritat pròpia d'un informatiu de televisió ho reclama. Un teleperiodista pot elaborar el text d'un company que arribarà a la redacció a darrera hora.

Algunes consideracions sobre la redacció

Per vetllar per la línia editorial

Dins una peça informativa, les declaracions d'una persona que surt en càmera no deixen de ser un discurs reportat que s'introdueix seguint el procediment gramatical de l'estil directe. Però també es poden introduir fent-ne la translació a un estil indirecte. Llavors és el redactor qui les reproduïx fent servir la fórmula "verb de dicció + que".

Entradeta: El ministre de l'Interior diu que el procés de pau al País Basc no té dates. El líder del PP, Mariano Rajoy, insisteix que no s'ha pagat cap preu polític.

Ara bé hi ha dues maneres de reproduir les paraules d'un protagonista de la notícia que poden confondre l'espectador, que pot dubtar de si atribuir-les al redactor –i, per tant, a l'informatiu. L'una és l'estil directe en la veu del redactor o locutor i l'altra és l'ús de l'estil indirecte lliure. Això és especialment important a l'hora de vetllar pel compliment de la línia editorial del canal.

***Entradeta:** Rajoy també s'ha referit a les declaracions d'ahir de Rodríguez Zapatero quan va dir que potser la fi d'ETA és a prop. Rajoy li ha respost irònicament, dient que vigili de no equivocar-se com ja li va passar abans de l'atemptat de Barajas.
[Deixa entendre que sí, que Zapatero es va equivocar].

Per acostar la redacció a l'oralitat

Si s'ha d'anomenar el personatge que fa la declaració, primer cal dir en qualitat de què intervé (conseller, director general, pare...) i després dir-ne el nom, especialment quan és algú poc conegut o hi ha marge per a la confusió.

***Peça:** Mar Serna ha dit que cal trobar la manera d'evitar tants accidents. La consellera de Treball.

Proposta de peça: La consellera de Treball, Mar Serna ha dit que cal trobar la manera d'evitar tants accidents. Mar Serna afirma que, si no, les empreses hauran fracassat.

Per deixar temps al teleespectador perquè pari l'orella el text de l'off pot començar situant temporalment i/o geogràficament la notícia, reiterant la idea expressada en l'entradeta o també aprofitant el so ambient de les imatges. Qualsevol d'aquests recursos té l'avantatge de la naturalitat; són recursos que acosten el llenguatge televisiu al llenguatge oral espontani.

a) **Peça:** La intensa pluja que ha caigut a Solsona ha inundat carrers i places. (...)

Proposta de peça: Aquest matí a Solsona ha plogut tant que s'han inundat carrers i places. (...)

b) **Entradeta:** Per evitar robatoris aquests dies de Nadal, en què es fan tantes compres, els Mossos d'Esquadra augmentaran el nombre d'agents que patrullen per les zones comercials.

Peça: A més de dotar les àrees comercials de més agents, per evitar furts, els Mossos recomanen no portar gaires diners en efectiu i no perdre de vista la targeta de crèdit. (...)

Per aquesta mateixa raó, per acostar el llenguatge televisiu al llenguatge oral espontani, val la pena evitar tant com es pugui les nominalitzacions dels verbs.

***Peça:** L'esfondrament de la casa s'ha degut a l'envelliment dels fonaments. (...)

Proposta de peça: La casa s'ha esfondrat perquè els fonaments ja eren vells. (...)

És del tot innecessari, i queda fals, dir les inicials del nom d'algú quan no en sabem el nom o no el volem dir.

***Peça:** L'home detingut, A.P., té 53 anys.

Per fer textos més precisos i més concisos

Per fer àgil l'explicació de les notícies va bé esforçar-se perquè tots els verbs facin referència a un subjecte i evitar la proliferació de verbs impersonals com ara *s'ha aprovat, s'ha presentat, s'ha anunciat, es va decidir, s'ha trobat...*; d'aquesta manera es construeix un text més narratiu que sempre resulta més atractiu per als qui escolten.

També és recomanable evitar la proliferació del verb continuar perquè la repetició de fórmules gramaticals fa disminuir l'interès per allò que expliquem. Quan hi hagi notícies que apareixen més d'un dia i més de dos a l'informatiu, en comptes de començar-les sempre de la mateixa manera, el que cal és buscar-hi enfocaments nous.

***Continua l'incendi de Sabadell**

Aquest matí s'ha declarat un incendi a Sabadell

Encara no s'ha extingit l'incendi de Sabadell

L'incendi que es va declarar fa dos dies a Sabadell ja ha cremat tres hectàrees.

Els bombers no aconsegueixen controlar l'incendi de Sabadell que fa tres dies que crema.

A Sabadell estan desesperats perquè no hi ha manera d'apagar l'incendi que s'hi va declarar diumenge.

Per afavorir l'intercanvi de notícies

El periodisme escrit sempre parla de terceres persones i, tret dels editorials i potser d'algun article d'opinió, l'únic pronom personal que hi apareix és el de tercera persona, en singular o en plural. En el cas dels informatius de l'XTVL, seguim aquest tractament tot i que a la televisió, justament per la presència d'uns periodistes que surten en càmera, no és estrany l'ús de la primera persona del plural, nosaltres; i amb dos valors diferents: l'un per fer referència a la cadena i l'altre que fa referència a la cadena i els telespectadors alhora:

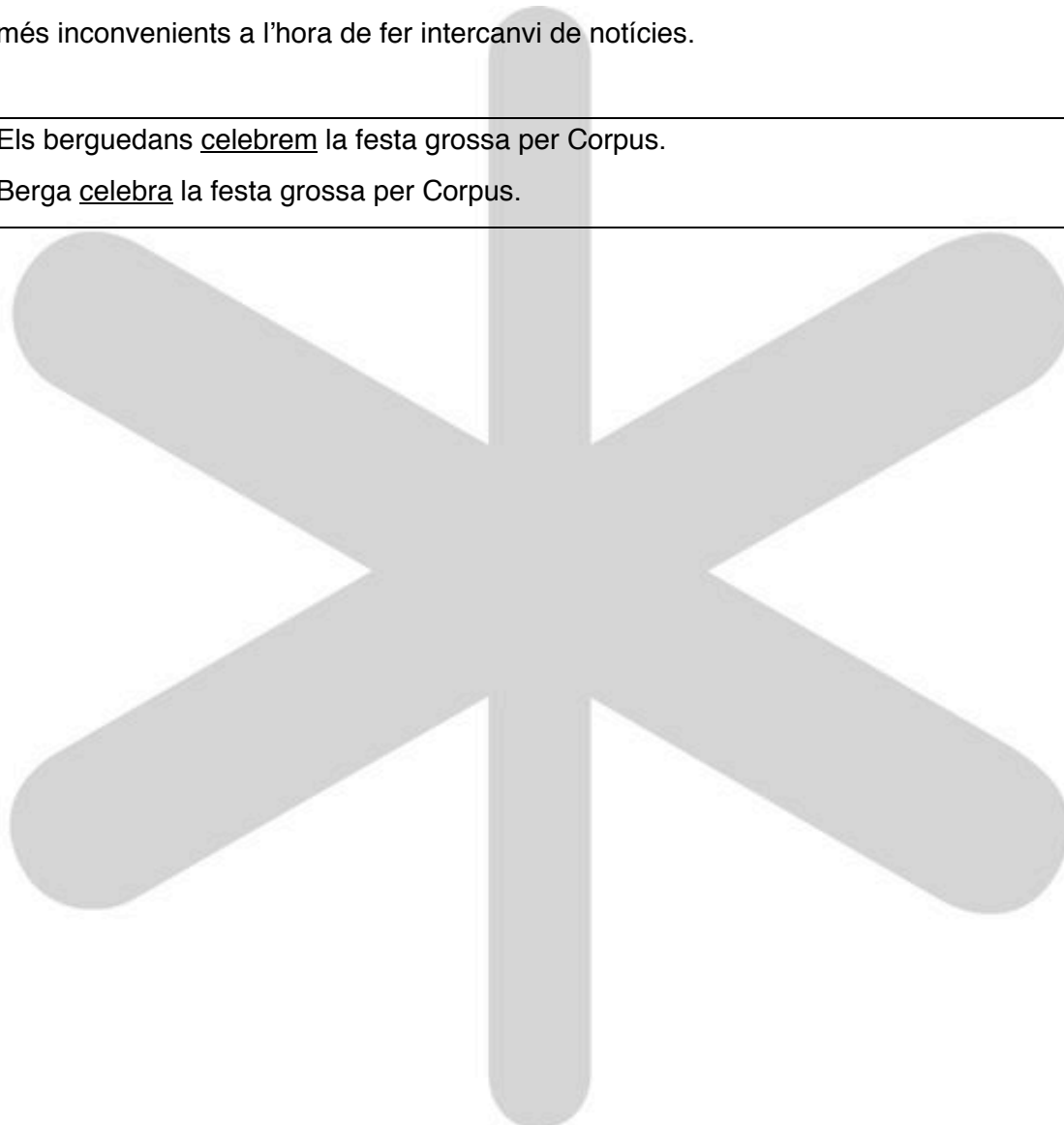
En aquests moments no podem connectar amb Lleida.

Els catalans som els que paguem més impostos.

No hi ha cap problema perquè les televisions adherides a l'XTVL facin servir la primera persona del plural en casos com el del primer exemple. En canvi, l'altre ús comporta més inconvenients a l'hora de fer intercanvi de notícies.

Els berguedans celebrem la festa grossa per Corpus.

Berga celebra la festa grossa per Corpus.

Bibliografia i webs recomanades

CANTAVELLA, J., SERRANO, J.F. *Redacción para periodistas: informar e interpretar.*

Barcelona: Ariel, 2004

DE LA TORRE, B. i LLAURADÓ, E. *Una imatge val més.* Barcelona: Pòrtic, 1999.

HUERTAS, A., i PERONA, J. J. *Redacción y locución en medios audiovisuales.* Barcelona:

Bosch, 1999.

MARTÍN SABARÍS, Rosa M. *La organización informativa y los procesos de producción de la noticia.* Bilbao: Universidad del País Vasco: 1999.

OLIVA, L. i SITJÀ, X. *Las noticias en radio y televisión.* Barcelona: Omega, 2007.

PERALTA, M. *Teleinformatius.* Barcelona: Trípodos, 2006

SOLER, L. *La realización de documentales y reportajes para televisión. Teoría y práctica.*

Barcelona: Libros de comunicación global, Cims, 1998.

ZABALETA, I. *Teoría, técnica y lenguaje de la información en televisión y radio. Sistemas digitales y analógicos.* Barcelona: Bosch, 2005.

Col·legi de Periodistes de Catalunya

Codi deontològic

Barcelona: Col·legi de Periodistes de Catalunya, 1992

Quaderns, informes, publicacions i recerques.

Consell de l'audiovisual de Catalunya.

www.audiovisual.cat

Llibre d'estil actualitzat en línia

Televisió de Catalunya

www.esadir.com

Llibre d'Estil de Barcelona TV

Ferré, C., Bonet, C., Clotet, R., Costa, M., Martínez, A., Sebastià, R., Barcelona Televisió 2007.

Autors

Gemma Gimeno

Llicenciada en Filologia Catalana, ha impartit classes de llenguatge periodístic a la facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna. Lingüista de Televisió Espanyola a Catalunya.

Daniel Martí

Professor de ràdio i televisió a la facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna. Ha estat periodista a RNE i Televisió Espanyola a Catalunya. En l'actualitat és director de Comunicació de la Universitat Oberta de Catalunya.

Crèdits

El Manual dels Informatius i les Notícies de la Xarxa de Televisions Locals ha estat produït per **Antena Local s.l.** La seva reproducció total o parcial queda totalment prohibida sense l'autorització expressa de la societat editora.

Editat per la Xarxa de Televisions Locals

© Xarxa Audiovisual Local

Pavelló Ponent, Recinte Maternitat

Travessera de les Corts 131-159

08028 Barcelona

Telèfon: 93.507.02.50

info@xal.cat

www.xn-noticies.cat

www.xtvl.tv

www.xal.cat

www.lamalla.cat

Dipòsit legal B-50.559-2007